

Vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2025 - 2027 taloussuunnitelma

Kaupunginhallitus 11.11.2024 § 279
2555/02.02.00/2024

Valmistelija: Talous- ja hallintojohtaja Katja Aalto
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädellään kuntalain 110 §:ssä:

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Yleisesti kuntataloudesta

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua kuluvana vuonna. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava. Laskennalliset valtionosuudet kasvavat edeltävään vuoteen nähden erityisesti liittyen TE-palvelu-uudistukseen, mutta toisaalta valtionavustukset kunnille alenevat valtiontalouden säästöjen seurauksena, joka näkyy erityisesti opetus- ja kasvatustoimen hankkeiden rahoituksessa.

Kevään 2024 kuntatalousohjelmaan verrattuna kuntatalouden lähivuosien kehitysnäkymät ovat heikentyneen koko maan tasolla ja kuntakokoryhmittäin. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos kehitys jatkuu

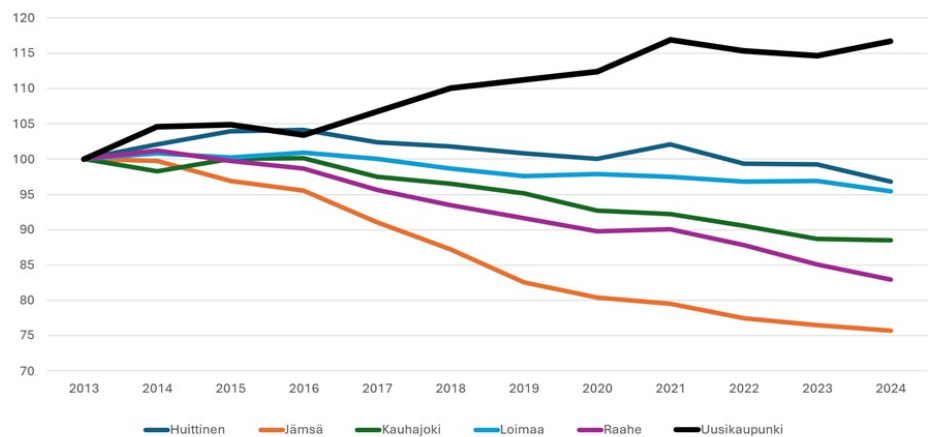
väestöennusteen mukaisesti.

Uudenkaupungin toimintaympäristö

Uudenkaupungin tilanne on myös haastava, mutta toimintaympäristössä on myös positiivisia tekijöitä ja esimerkiksi kaupungin veropohja on vielä vahva vertailtaessa verotuottoa per asukas. Lokakuun väestöennusteet antavat selkeän pohjan tarkastella tulevien vuosien palvelurakennetta kriittisesti. Verrokkikuntiin nähden 30-40 vuotiaiden asukasmäärän kehittyminen on ollut kuitenkin positiivista 10-vuotiskaudella, ylimmän käyrän kuvatessa Uudenkaupungin 30-40-vuotiaiden määrän kasvaneen yli 15% viimeisen 10-vuoden aikana, kun se verrokkikunnissa on laskenut.

Asukasmäärän kehittyminen - 30-40 vuotiaat

indeksi 2013=100

Uudenkaupungin työnhakijoiden osuus oli 9,1%, joka on merkittävästi Varsinais-Suomen tilannetta parempi (2023 tilanne oli heikempi). Vertailtaessa viime vuoteen työnhakijoiden määrä on myös vähentynyt (9,4 %) toisin kun Varsinais-Suomessa keskimäärin. Peilaten taloudelliseen tilanteeseen lukujen kehitystä voi pitää positiivisena.

Kaupungin taloudesta tiivistetysti

Kaupungin talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteet perustuvat Uudenkaupungin strategian tavoitteisiin. Strategian päämääriä on kolme: vastuullinen kasvu, hyvä elämä ja toimiva yhteistyö. Strategian toteutumista seurataan mittareilla. Talousarviokirjassa on tarkemmin esitetty perusteet ja tähän esittelytekstiin on nostettu tiivistetty esitys kokonaiskuvan saamiseksi.

Kuntien talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Uudenkaupungin tulos on vuosikatteella mitattuna tasapainossa vielä vuonna 2024. Vuosikate ei kuitenkaan riitä investointeihin ja

kaupunki velkaantuu merkittävästi. Velka- ja vuokravastuut per asukasta nousevat jo noin 8 000 euroon.

TALOUSARVIO 2025- JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys lähtee lautakuntien esitysten pohjalta lukuun ottamatta investointiosaa ja muutamia lähinnä teknisluontoisia tarkistuksia, kun on tehty kustannuspaikkojen välillä. Talouden sopeuttamiseen on suunnitteilla lisää toimenpiteitä ja ne tullaan toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan siten, että valmistelussa tavoitellaan jo 1 milj. euron pysyviä säästöjä, joiden vaikutus alkaa jo vuoden 2025 aikana.

Investoinnit ja kaupungin taloudellinen tilanne

Kaupungin lyhyt- ja pitkäaikaisen lainan määrä tulee nousemaan suunnitelmakaudella lähes 80 miljoonaan euroon ja tähän päälle tulevat vielä vuokra- ja leasingvastuut. Korkea lainamäärä ja indekseihin sidotut vuokra- ja leasingvastuut muodostavat kaupungille merkittävän korkomenon ja rahoitusriskin. Sen lisäksi investoinneista vuosittain tehtävät poistot ovat suhteessa Uudenkaupungin kaupungin kokoiselle taloudelle korkealla tasolla. Kaupungin talous onkin talousarviovuoden 2025 jälkeenkin vielä vahvasti alijäämäinen ja myös investointien karsiminen on yksi välttämättömistä keinoista talouden tasapainottamiseksi.

Tekninen lautakunta karsi jo merkittävästi investoinneista ja sen lisäksi lautakuntakäsittelyn aikana siirrettiin kirjanpitolain mukaan käyttötalouteen kuuluvia eriä käyttötalouteen investoinneista. Tämä siirtäminen nostaa hetkellisesti käyttötalousmenoja, mutta investointeina nämä samat erät olisivat tulleet kuluksi vastaavasti vain jaksotettuna useille vuosille poistojen aikana. Kaupungin poistopohja on muodostunut näitten kirjausten myös korkeaksi. Kaupunginjohtajan esityksessä investointeja karsittiin vielä lähes 1 milj. euroa.

Investointien määräksi jää silti suunnitelmakaudelle noin 15,7 milj. ja liikelaitokset mukaan lukien luku nousee 24 miljoonaan euroon.

Käyttötalous

Käyttötalouden haasteisiin on reagoitu jo vuoden 2023 aikana ja talouden sopeuttamisohjelman tarve tunnistettu ja työ aloitettu syksyllä 2023. Sopeuttamisohjelmassa on löydetty ilmeisimmät säästökohteet, mutta palvelurakenteeseen ja -verkostoon tarvitaan vielä lisää pureutumista ajan kanssa. Sopeutusohjelman vaikuttavuus koko kaupungin talouden näkökulmasta on jäänyt ohueksi ja Wintterin myötä lautakuntien esitykset ovat vain lisänneet meno- tai sopeutustarvetta entisestään. Kertaluonteisten eriä ei voida huomioida rakenteellista sopeutustarvetta arvioitaessa. Välttämätöntä on, että kaikki palvelualueet osallistuvat

sopeutusvaihtojen kartoittamiseen.

Seuraavana olevassa taulukossa tiivistyy kaupungin sopeuttamistarve tulevina vuosina. Raamiin nähden talousarvio 2025 vuosi näyttää paremmalta, koska purkukustannukset ovat huomattavasti pienemmät. Raamiin nähden kuitenkin tulevien vuosien sopeuttamistarve on kasvanut, vaikka investointivarausta purkamalla ja Wintterin poistoaikaa pidentämällä tulevien vuosien menoja on saatu alas.

Merkittävänä eränä näkyy myös valtuuston päättämät korotukset kiinteistöveroihin, joiden vaikutus on 0,5 milj. euroa. Aurinkopuiston osalta tulo, noin 0,6 milj. euroa on huomioitu täysimääräisenä 2026 lähtien. Tuloveron valtuusto päätti kuitenkin jättää ennalleen 8,6 prosenttiin ja esimerkiksi 0,3 % korotuksen tuoma 1 milj. euron verotulon kasvu jää saamatta.

Karkeasti ottaen tilikauden alijäämä vuoden 2027 lopussa on 2,8 milj. euroa. Realistisen kuvan saamiseksi tulevasta sopeutustarpeesta otetaan ns. painelaskelmissa huomioon myös väestökehityksen vaikutus valtionosuuksiin, joka lokakuun väestöennusteiden ja nykyisten valtionosuuksien ikäryhmäperusteisten erien osalta vie noin 1,5 milj. tulevasta valtionosuudesta (joka nyt laskelmissa on pidetty vakiona 6,8 milj.) ja lisää sopeuttamistarpeen 4,5 – 5 milj. euroon. Tässä huomioitu myös vero- ja maksutulojen väheneminen.

Tuloslaskelma, kaupunki, ulkoiset 1000 €	TP 2023	TAM 2024	2 025	Muutos 2024-2025	2 026	2 027
Myyntituotot	2 117	1 964	2 870	906	2 961	3 072
Maksutuotot	1 262	1 270	1 209	-62	1 223	1 196
Tuet ja avustukset	1 875	1 578	1 162	-417	1 062	909
Muut toimintatuotot	5 580	4 576	4 802	226	4 840	2 731
Toimintatuotot yhteensä	10 834	9 389	10 043	654	10 086	7 908
Valmistus omaan käyttöön	408	447	443	-4	443	443
Henkilöstökulut	-28 706	-29 921	-30 481	-560	-30 771	-31 397
Palvelujen ostot	-9 739	-10 400	-13 585	-3 185	-12 337	-12 266
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 809	-4 648	-5 827	-1 180	-5 717	-5 110
Avustukset	-2 544	-2 819	-3 840	-1 021	-3 886	-3 886
Muut toimintakulut	-3 179	-2 722	-3 466	-744	-3 196	-3 497
Toimintakulut yhteensä	-48 977	-50 509	-57 199	-6 690	-55 908	-56 156
TOIMINTAKATE	-37 735	-40 673	-46 713	-6 040	-45 378	-47 805
Verotulot						
Kunnan tulovero(verotulojen ennustekehikko)	27 948	28 165	28 783	618	30 382	31 072
Kiinteistövero	5 741	6 056	6 829	773	7 257	7 289
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 589	6 410	6 578	168	7 020	7 404
Verotulot yhteensä	39 278	40 631	42 190	1 559	44 659	45 765
Valtionosuudet	7 304	5 971	6 815	844	6 815	6 815
Korkotuotot	118	80	80	0	80	80
Peruspääoman korko liikelaitoksilta	345	355	240	-115	240	240
Muut rahoitustuotot	1 083	779	179	-600	179	179
Korkokulut	-495	-666	-402	263	-333	-850
Muut rahoituskulut	-6	-100	-100	0	-100	-100
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1 045	449	-3	-1 048	66	-451
VUOSIKATE	9 891	6 378	2 288	-4 685	6 162	4 324
Kertaluonteiset poistot	0	-147	-3 013	-2 866	0	0
Suunnitelman muk. poistot	-5 265	-5 925	-7 316	-1 392	-7 938	-7 639
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 265	-6 072	-10 329	-4 258	-7 938	-7 639
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	4 626	306	-8 041	-8 943	-1 777	-3 315
Poistoeron lisäys (-) tai väh. (+)	228	202	513	311	551	471
Varausten lisäys (-) tai väh. (+)	0	100	100	0	100	100
Rahastojen lisäys (-) tai väh. (+)	-21	-44	-44	0	-44	-44
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	4 833	564	-7 472	-8 632	-1 169	-2 788

Tuloslaskelmaa käydään tarkemmalla tasolla läpi talousarviokirjassa ja seuraavassa tiivistetysti muutama nosto.

Merkittävimpänä sekä menoja ja poistoja kasvattavana eränä on Wintterin valmistuminen, joka kokonaisuudessaan näkyy vasta vuonna 2026. Vuodessa 2027 näkyy Varhalle vuokrattujen kiinteistöjen poistuminen yhtiöittämisen myötä sekä tuloissa että menoissa.

Yleisesti ottaen kaupungin menoja nostaa TE-palvelu-uudistus jo vuodesta 2025, joka näkyy sekä myyntituotoissa (lähipalvelut muille 54-kunnille), kuluissa ja valtionosuuksissa. Myös palkkatuen myöntämisen edellytysten merkittävä tiukentuminen lisää painetta tarkastella esimerkiksi yleisten alueiden hoidon tasoa. Toisaalta ruokapalveluiden omaksi toiminnaksi siirtämisen nettovaikutus vähentää menoja 0,6 milj. euroa täysimääräisesti vuodesta 2026 alkaen.

Esittelijä:

Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää esittää, että kaupunginvaltuusto hyväksyy
- liitteenä olevan Uudenkaupungin kaupungin talousarvion vuodelle 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2027
- talousarviossa liikelaitoksia sitovana eränä liikelaitoksilta perittävän peruspääoman koron ja
- kullekin liikelaitokselle talousarvion liitteenä olevien esitysten mukaiset investointien kokonaistasot ja uusien lainojen määrät suunnitelmakaudelle 2025–2027.

Kokouskäsitely: Talousarviokirja käytiin läpi kappaleittain.

Kappaleet 1–2 ei muutoksia.

Päätös: Kappaleeseen 3. Talousarvion sitovuus tehtiin yksimielisesti seuraavat muutokset:

- teknisen lautakunnan hankintavaltuus on 200 000 euroa,
- investointirajaa nostetaan 10 000 eurosta 15 000 euroon
- toiminnalliset tavoitteet raportoidaan vain 6 kk katsauksen yhteydessä (ei 9 kk raportoinnissa enää) ja
- kaupunginhallitukselle ja muille toimielimille raportoidaan talouden toteutumisesta 3 kk välein (ei 2 kk välein).

Kappale 4 ei muutoksia, henkilöstömäärätaulukko korjattu.

Kappale 5, käyttötalous:

Kaupunginjohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen.

Kaupunginjohtajan muutettu päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää esittää, että kaupunginvaltuusto hyväksyy
- liitteenä olevan Uudenkaupungin kaupungin talousarvion vuodelle 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2027
- talousarviossa liikelaitoksia sitovana eränä liikelaitoksilta perittävän peruspääoman koron ja
- kullekin liikelaitokselle talousarvion liitteenä olevien esitysten mukaiset investointien kokonaistasot ja uusien lainojen määrät suunnitelmakaudelle 2025–2027.

Kaupunginhallitus edellyttää lisäksi, että talouden sopeuttamiseksi suunnitellaan lisää toimenpiteitä ja ne valmistellaan siten, että vuoden 2025 aikana kustannusvaikutus on 1 milj. euroa.

Keskustelun aikana Seppo Nikula ehdotti, että kaupunginhallitus päättää alkuperäisen ehdotuksen mukaisesti muutetun päätösehdotuksen sijaan. Juhani Konttinen kannatti Seppo Nikulan vastaesitystä.

Päätettyään tältä osin keskustelun puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana oli tehty kaupunginjohtajan muutetusta pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten oli äänestettävä. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin sähköinen

äänestys. Ne, jotka kannattivat alkuperäistä pohjaehdotusta äänestivät jaa ja ne, jotka kannattivat kaupunginjohtajan muutettua päätösehdotusta äänestivät ei. Suoritettuna äänestyksessä annettiin 8 ei-ääntä ja 3 jaa-ääntä. Äänin 8-3 kaupunginjohtajan muutettu pohjaehdotus sai enemmistön kannatuksen. Äänestysluettelo 1 liitteenä.

Kappale 5.1.6 Kaupunkisuunnittelu:

Keskustelun jatkuttua Seppo Nikula teki seuraavan vastaesityksen: "Kaupunkisuunnitteluun ei lisätä uutta henkilöä osa-aikaisen tilalle, vaan työt jaetaan nykyhenkilöstön kesken."

Birgitta Runola kannatti Seppo Nikulan vastaesitystä.

Päätettyään keskustelun tältä osin puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten oli äänestettävä. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin sähköinen äänestys. Ne, jotka kannattivat talousarviossa olevaa esitystä äänestivät jaa ja ne, jotka kannattivat Seppo Nikulan esitystä äänestivät ei. Suoritettuna äänestyksessä annettiin 9 ei-ääntä ja 2 jaa-ääntä. Äänestysluettelo 2 liitteenä.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti äänin 9-2, että kaupunkisuunnitteluun ei lisätä uutta henkilöä osa-aikaisen tilalle, vaan työt jaetaan nykyhenkilöstön kesken.

Kappale 5.2.3 infrapalvelut:

Laura Kontu teki seuraavan vastaesityksen:

"Infrapalveluihin ei lisätä 7 määräaikaista henkilöä kesäajaksi, vaan selvitetään mahdollisuutta hyödyntää kolmatta sektoria ko. työpanokseen (puistojen ja viheralueiden kunnossapitoon)." Johanna Jääskeläinen kannatti Laura Kontun vastaesitystä.

Päätettyään keskustelun tältä osin puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten oli äänestettävä. Äänestysmenettelyksi hyväksyttiin sähköinen äänestys. Ne, jotka kannattivat talousarviossa olevaa esitystä, äänestivät jaa ja ne, jotka kannattivat Laura Kontun esitystä äänestivät ei. Suoritettuna äänestyksessä annettiin 6 ei-ääntä ja 5 jaa-ääntä. Äänestysluettelo 3 liitteenä.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti äänin 6-5, että infrapalveluihin ei lisätä 7 määräaikaista henkilöä kesäajaksi, vaan selvitetään mahdollisuutta hyödyntää kolmatta sektoria ko. työpanokseen (puistojen ja viheralueiden kunnossapitoon).

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jatkaa talousarvion käsittelyä seuraavassa kokouksessa kappaleen 5.4.2 Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut kohdasta.

Merkittiin, että kaupunginhallitus piti kokousta klo 16.04-16.52 ja 19.47-19.57.

Tämän asian käsittelyn aikana Pilvi Marsela poistui kokouksesta 15.18 ja Laura Kontu saapui klo 15.18, Mauri Kontu saapui klo 15.29. Henkilöstöjohtaja Maaru Seikola, elinkeinojohtaja Jarkko Heinonen ja tekninen johtaja Jari Nikkari saapuivat klo 16.52 kokoustaun aikana, Seikola poistui klo 17.34, Heinonen 17.54 ja Nikkari 19.47.
